

GEOGRAPHICAL ASPECTS OF POSSIBILITIES OF USE OF NATURAL LANDSCAPES

Mo'minov Doniyor G'ulomovich

Abdusattorova Tillaxon G'ayratjon qizi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.19365651>

ARTICLE INFO

Received: 24th March 2026

Accepted: 30th March 2026

Online: 31st March 2026

KEYWORDS

Nature, ecology, natural resources, land resources, geoecology, geocology, natural component, economy.

ABSTRACT

Today, natural landscapes are losing their features as a result of anthropogenic impact. Scientific use of natural elements is the basis for achieving environmentally friendly and cost-effective results. The main objective of this work is to study the territorial aspects of natural landscape use. The data on the need to take into account natural, economic and socio-geographical factors when studying land resources are analyzed. Particular attention is paid to the efficient and environmentally friendly use of resources. The study used territorial, landscape extrapolation, comparative and cartographic methods. Natural landscapes are divided into regions according to altitudinal zones. Natural and geographical features of the territories of each region are studied and, based on them, types of agricultural use are recommended. Accordingly, the territory of the Fergana region is divided into four high-altitude regions. In particular, the territories of the first region, located at an altitude of 350-400 meters, have unique geoecological and landscape indicators. The second region, occupying the central part of the plateau, has a relief with an altitude of 400-600 meters above sea level. The scientific work provides recommendations on taking into account the territorial characteristics of each region in nature management. It is important to assess the current geoecological situation in the region and attach importance to geoecological approaches in agriculture.

ГЕОГРАФИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ВОЗМОЖНОСТЕЙ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ПРИРОДНЫХ ЛАНДШАФТОВ

Мўминов Дониёр Гуломович

Абдусатторова Тиллахон Ғайратжон қизи

<https://doi.org/10.5281/zenodo.19365651>

ARTICLE INFO

ABSTRACT

Received: 24th March 2026
Accepted: 30th March 2026
Online: 31st March 2026

KEYWORDS

Природа, экология,
природные ресурсы,
земельные ресурсы,
геоэкология, природный
компонент, хозяйство.

Сегодня природные ландшафты теряют свои особенности в результате антропогенного воздействия. Научное использование природных элементов является основой достижения экологически безопасных и экономически эффективных результатов. Основной целью данной работы является изучение территориальных аспектов использования природных ландшафтов. Проанализированы данные о необходимости учета природных, экономических и социально-географических факторов при изучении земельных ресурсов. Особое внимание уделяется эффективному и экологически безопасному использованию ресурсов. В исследовании использовались территориальный, ландшафтно-экстраполяционный, сравнительный и картографический методы. Природные ландшафты разделены на регионы в соответствии с высотными поясами. Изучены природно-географические особенности территорий каждого региона и на их основе рекомендованы виды сельскохозяйственного использования. Соответственно территория Ферганской области делится на четыре высотных района. В частности, территории первого региона, расположенные на высоте 350-400 метров, имеют уникальные геоэкологические и ландшафтные показатели. Второй район, занимающий центральную часть плато, имеет рельеф с высотой 400-600 метров над уровнем моря. В научной работе даны рекомендации по учету территориальных особенностей каждого региона при природопользовании. Важно оценить современную геоэкологическую ситуацию в регионе и придавать значение геоэкологическим подходам в сельском хозяйстве.

TABIIY LANDSHAFTLARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARINING GEOGRAFIK JIHATLARI

Mo'minov Doniyor G'ulomovich

Qo'qon davlat universiteti, geografiya fanlari nomzodi, dotsent.

donyorjonmuminov71@gmail.com. +99891-324-11-71

ORCID ID 0000-0002-4167-0735

Abdusattorova Tillaxon G'ayratjon qizi

Qo'qon davlat universiteti,

Aniq va tabiiy fanlar o'qitish metodikasi mutaxassisligi magistranti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.19365651>

ARTICLE INFO

Received: 24th March 2026

Accepted: 30th March 2026

Online: 31st March 2026

KEYWORDS

Tabiat, ekologiya, tabiiy resurslar, yer resurslari, geoekologiya, tabiat komponenti, balandlik mintaqasi, xo'jalik.

ABSTRACT

Bugungi kunda tabiiy landshaftlar antropogen ta'sir natijasida o'z xususiyatini yo'qotib bormoqda. Tabiat elementlaridan ilmiy asosda foydalanish ekologik havfsiz, iqtisodiy samarali natijalarga erishishga asos bo'ladi. Mazkur ishda tabiiy landshaftlardan foydalanishning hududiy jihatlarini tadqiq etish asosiy maqsad qilib olingan. Yer resurslarini o'rganishning tabiiy, iqtisodiy, ijtimoiy geografik omillarni hisobga olish zaruriyati to'g'risida ma'lumotlar tahlil etilgan. Resurslardan samarali va ekologik xavfsiz foydalanish jihatlari ahamiyat qaratilgan. Tadqiqotni amalga oshirishda hududiylik, landshaft-ekstrapolyatsiya, taqqoslash, kartografik usullardan kenf foydalanilgan. Tabiiy landshaftlar xususiyatiga ko'ra balandlik zonalari bo'yicha mintaqalarga ajratilgan. Har bir mintaqa komponentlarining tabiiy geografik xususiyatlari o'rganilgan va mazkur xususiyatlaridan kelib chiqib xo'jalikda foydalanish turlari tavsiya qilinadi. Farg'ona viloyati hududi to'rtta balandlik mintaqasiga ajratiladi. Xususan, balandligi 350-400 metr bo'lgan birinchi mintaqada hududlarida o'ziga xos geoekologik-landshaft ko'rsatkichlari mavjud. Ikkinchi mintaqada esa yoyilmalarning markaziy qismini egallagan dengiz sathidan balandligi 400-600 metr bo'lgan qiya tekislik rel'yefiga ega bo'lga hududlarni o'z ichiga oladi. Tadqiqot ishida tabiatdan foydalanishda har bir mintaqaning hududiy jihatlarini inobatga olish borasida tavsiyalar berilgan. Hududdagi mavjud geografik-ekologik holatni baholash va xo'jalik yuritishda geoekologik yondashuvlarga asoslanish muhimdir.

KIRISH

Har bir geografik mintaqada yoki hududning geoekologik hamda xo'jalik holati shu joyning orografik o'rni, u bilan bog'liq holda shakllangan tabiiy geografik sharoiti hamda antropogen ta'sirlarga bog'liq. Shuning uchun ham hududning geoekologik-xo'jalik holatni ifodalashda e'tibor qaratilishi zarur bo'lgan jihatlardan muhimi "tabiat-xo'jalik-aholi" tizimidagi o'zaro

aloqalarning dinamik tarzda o'zgarib borishi va uning oqibatlari hisoblanadi (Yu.Ahmadaliyev, 2007-334 b.).

Xususan, Farg'ona viloyati qishloq joylaridan foydalanish masalalariga e'tobir qaratadigan bo'lsak, bu yerda tabiat boyliklari orasida yer va suv resurslari asosiy resurs sifatida maydonga chiqishini ko'rishimiz mumkin. So'ngi 30 yilda viloyatdagi jami ekin yerlar miqdori, tomorqalar bilan

birga hisoblaganda, 1990 yildagi 304,4 ming gektardan 2024 yilga kelib 219,7 ming gektarga tushib qolganini ko'rishimiz mumkin. Sug'oriladigan tuproqlarning sifat ko'rsatkichlarining tahliliga ahamiyat qaratilsa, bu ko'rsatkich pastligicha qolmoqda. Xususan, 1990 yilda sug'oriladigan yerlarning bonitet bali viloyat bo'yicha 66 ni, 2010 yilda 56 ni tashkil etgan bo'lsa, 2024 yilda ham shu ko'rsatkich saqlanib qolmoqda. Frag'ona viloyat suv bilan nisbatan yaxshi ta'minlangan, tabiiy drenaj holati nisbatan yaxshi, suvlarning minerallashuvi kam bo'lgan yuqori zonada joylashgan. Biroq, yer osti suvlarining mintaqaviy va lokal ifloslanish ko'rsatkichlari xatarli tus olgan. "Toshloq", "Bag'dod", "Yormozor" uchastkalarida yer osti suv manbalarining ifloslanishi va minerallashuvi normadan anchagina yuqoridir.

Mustaqillik yillari davomida viloyat aholisining soni 1990 yildagi 2226 ming kishidan, 2024 yil 1-oktabr holatiga 4123 ming kishiga yetdi. Bu yerda qishloq aholisi soni o'rganilgan davrda mos ravishda 1531 ming kishidan 2321 ming kishiga ko'paydi. Aholining o'rtacha zichligi qishloq joylarda 400 kishidan oshdi. Viloyat qishloq joylarining ekologik va xo'jalik holatiga "tabiat-aholi-xo'jalik" geouchligidagi mazkur nomutanosibliklar ham ta'sir ko'rsatmoqda.

Tabiiy resurslardan foydalanishda yuzaga keladigan ekologik-xo'jalik muammolarni bartaraf etishda landshaftli yondashuvning zarurligi bugungi kunda ravshan bo'lib qoldi (Mixaylov, 2007). Shu nuqtai-nazardan kelib chiqqan holda viloyat qishloq

joylarining geoekologik-xo'jalik holatini tadqiq etishda hududni landshaft tiplariga ajratish hamda tabiatdan foydalanishda hududning geomorfologik va gidrogeologik ko'rsatkichlariga asoslanish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqishga harakat qilidik. Maqsad doirasida belgilangan hududda quyidagi tadbirlarni amalga oshirish maqsadga muvofiq:

- hududda landshaft turlarini ajratish;
- tabiiy landshaft komponentlarining antropogen ta'sirlarga chidamlilik darajasini aniqlash;
- hududning tabiiy agrar imkoniyatini majmuali baholash usullarini ishlab chiqish;
- ekologik vaziyatni murakkablashtiruvchi holatlarni aniqlash;
- tabiiy landshaftlarning xususiyatidan kelib chiqib undan foydalanish yuzasidan zaruriy tavsiyalar ishlab chiqish.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Landshaftlarning balandlik mintaqalanishi bo'yicha gidrogeologik va gipsometrik holatini o'zgarishiga muvofiq tadqiqotning iqtisodiy geografik va ekologik jihatlaridan kelib chiqib Farg'ona viloyatida 4 ta balandlik mintaqasi ajratildi (1-rasm).

Balandlik mintaqasidagi landshaft turlarining o'ziga xos xususiyatlariga tavsif berish orqali rayonlashtirishni amalga oshirish mumkin (Alibekov, 1982). Farg'ona viloyat hududida balandlik hududiy mintaqalariga mos ravishda landshaft turlari shimoldan janubga tomon o'zgarib boradi. Balandlik hududiy mintaqalari yana boshqa tabiiy geografik ko'rsatkichlar, masalan relyef,

tuproq, geoekologik sharoitlari asosida 10 ta landshaft turiga bo'linadi. Mavjud geoekologik vaziyatni shakllantirishda ushbu tabiiy regional majmualar hal qiluvchi ahamiyatga ega hisoblanadi. Lekin geoekologik va iqtisodiy geografik tadqiqotlarda ulardan to'g'ridan-to'g'ri foydalanib bo'lmaydi. Chunki ma'muriy tuman yoki xo'jaliklarning xech biri mavjud hududiy mintaqalar yoki landshaft turlarining biridagina joylashmagandir. Mazku jihatlarni hisobga olib landshaft tiplari asosida yaratilgan hamda quyi chegaralari ma'muriy-xo'jalik birliklariga mos keluvchi balandlik mintaqalarini ajratish maqsadga muvofiq (Djumayev, 2004).

NATIJA VA MUHOKAMALAR

Har qanday hududni geografik-ekologik jihatdan balandlik mintaqalariga ajratishda mavjud tabiiy geografik elementlar asos qilib olinadi va buni Farg'ona viloyatida uchinchi va to'rtinchi balandlik mintaqalari misolida ko'rishimiz mumkin.

III-balandlik mintaqasi: Tashqi konussimon yoyilmalarning yuqori qismi (3.1), adiryoni qiya tekisliklar (3.2), So'x, Rishton, Oltiariq, Chimyon, Arsif adirlari mintaqasi (3.3), adirlararo va adirorti (3.4) tekisliklarini (Chimyon, Oqbilol, Arsif) egallaydi. Balandligi 700 metrdan boshlanadigan va to'liqinsimon relefga ega bo'lgan tekisliklardan iborat. Tabiiy o'zanlar bilan parchalangan ushbu balandlik mintaqasining katta qismi tosh-shag'alli joylardir.

Bu balandlik mintaqasida yillik o'rtacha havo harorati Farg'ona shahridan 0,5-0,8^o yuqoriroq bo'lib, 13,4^o ni tashkil etadi. Yog'in miqdori g'arbdan sharqqa tomon ko'payib boradi. So'x yoyilmasida yog'inlar miqdori

doimiy shamollar ta'sirida boshqa agroiqlim rayonlariga nisbatan kam, masalan, Qo'qonda yillik yog'in miqdori 98 mm bo'lsa, Sho'rsuvda atigi 53 mm. Aynan shu holat g'arbiy Farg'onada sug'orib dehqonchilik qilishning vodiyning boshqa joylariga nisbatan ko'proq rivojlanishiga sabab bo'lgan omil bo'lishi mumkin. Bu balandlik mintaqasidagi termik resurslar va tabiiy namlanish koeffitsienti boshqa balandlik mintaqalaridan farqli; issiqlik resurslarining yillik miqdori 4280-4450, namlik koeffitsiyenti (nk) 0,14-0,16 ni tashkil etadi.

Daryolar tog' va adir daralaridan tekislikka oqib chiqadi hamda yirik sug'orish kanallar tizimiga taqsimlanadi. So'x yoyilmasi yuqori qismida Sariqo'rg'on gidrouzeli, quyi qismida Qo'qon gidrouzeli joylashgan. Shohimardon gidrouzelidan Oltiariqsoy, Faziobodsoy, Marg'ilonsoy, Beshalish kanali oqib chiqadi.

Gidrogeologik jihatdan bu balandlik mintaqaga yer osti suvlarining chuqurda yotishi (50-100), yaxshi ta'minlangan drenaj oqimining mavjudligi bilan tavsiflanadi. Shag'alli qatlam katta maydonlarni egallasada, ayrim joylarda och tusli bo'z tuproqlar tarqalgan. Shag'alli qoplarning keng tarqalganligi yer osti suvlari chuqurdaligi, tuproqning sho'rlanishi va botqoqlashuvi xavfini bartaraf etadi. Biroq, shag'alli hududlardan foydalanish ko'p mehnat va mablag' talab qiladi. Shu bois, bu hududlardan dehqonchilikda kamroq foydalaniladi. Ushbu balandlik mintaqasiga yana Farg'ona tumanidagi Chimyon qishlog'idan boshlanib Quva tumanidagi Karkidon suv omboriga qadar davom etadigan adir oralig'i

botiqlari kiradi. Relefi shimol tomonga pastlab boradigan, proillyuvial va dellyuvial yotqizilardan iborat tekisliklar qadimdan o'zlashtirilgan. Sug'oriladigan och tusli bo'z va o'tloqi voha tuproqlari keng tarqalgan.

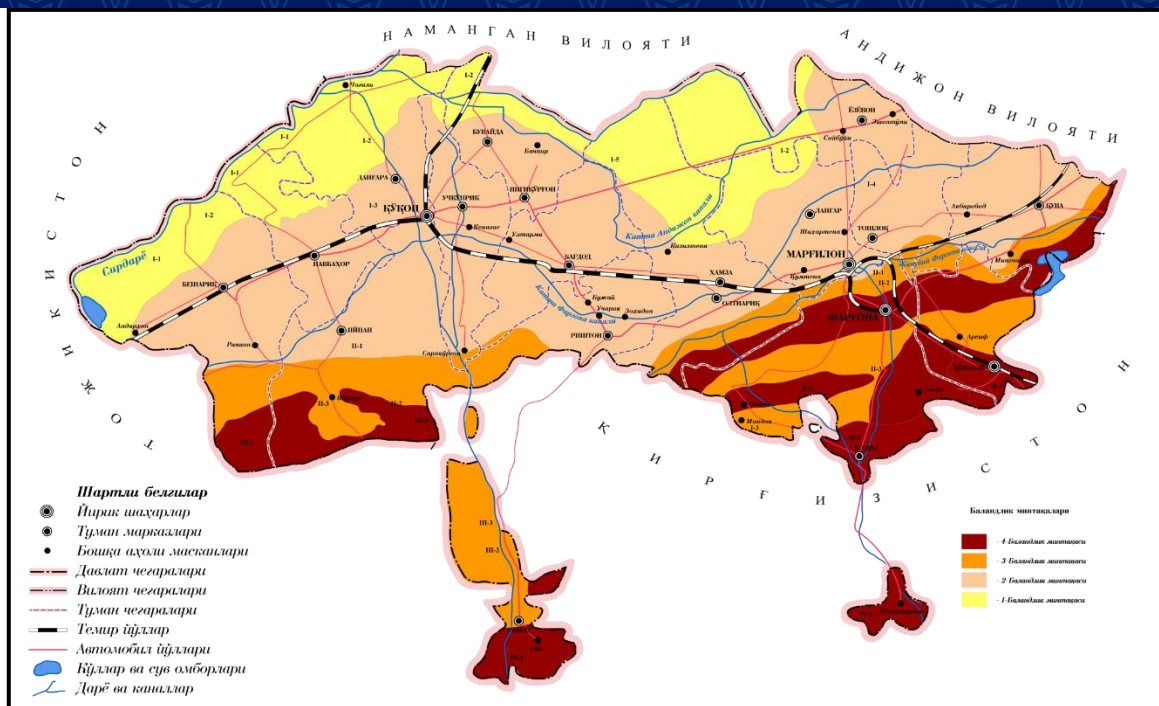
Geoekologik jihatdan bu balandlik mintaqasi nisbatan qulay imkoniyatlarga ega bo'lgan hudud hisoblanadi. Biroq, keyingi yillarda adirlarning o'zlashtirilishi oqibatida adir etaklari va adir oralig'i botiqlarida yer osti suvlari sathining ko'tarilishi, tuproqning sho'rlashuvi va botqoqlashuvi kuzatilmoqda. Natijada tabiiy-agrar imkoniyatni belgilovchi gidrogeologik ko'rsatkichlarning hisoblangan bali pastlab bormoqda. Bundan tashqari adir hududlarida relefning o'zgarishi, o'simlik va hayvonot dunyosining kamayib ketishi kabi salbiy holatlar kuzatilmoqda. Mintaqa landshaftlarining jamlovchi tabiiy-agrar imkoniyati Oltiariq, Qo'shtepa tumanlarida yuqoriligi bilan ajralib turadi.

Iqtisodiy jihatdan o'zlashtirish uchun zarur bo'lgan yerlarning

yetishmasligi, sanoat va qurilish, bozor infratuzilmasining sust rivojlanganligi mintaqada bandlik muammosini keltirib chiqarmoqda. Qishloq aholisining mehnat migratsiyasi yuqoriligi, malakasiz mehnat resurslarining katta qishloqlarga to'planib qolishi xarakterlidir.

IV-balandlik mintaqasi: Unga Oloy, Turkiston tog' tizimining viloyat hududiga orol shaklida kirgan Kampirqoq, Burgandi, Qatrangtog' tizmalari (4.1) kiradi. Bu yerda tik qoyali relef shakllari chuqur vodiylar (4.2), (So'x, Yordon, Shohimardon) bilan almashinib keladi. Yerlardan dehqonchilikda foydalanish asosan shu vodiylarga xos bo'lib, boshqa hududlardan chorvachilik va tog' bog'dorchiligida foydalaniladi.

Havo harorati va yog'in miqdori tekisliklardan yoz oylarining qisqaligi va yog'inning ko'pligi bilan keskin farq qiladi. Tog'li vodiylarda (So'x, Shohimardon, Yordon) 1300-1500 metr balandlikda yog'in miqdori 350-400 mm

1-rasm. Farg'ona viloyatining landshaft asosidagi balandlik mintaqalari.

bo'lib, lalmikor dehqonchilikni rivojlantirish imkonini beradi. Bu yerda kartoshka, kuzgi bug'doy va daryo vodiylarida sholi yetishtiriladi. Tog' yaylovlari chorvachilikni rivojlantirishga katta imkoniyatlar yaratadi.

Ushbu balandlik mintaqasida vodiyning muhim suv manbalari hisoblangan Isfara, So'x, Shohimardonsoy, Isfayramsoy daryolari boshlanadi. So'x daryosi Oloy-Turkiston va Zarafshon tizmalari tutashgan Matchoh dovoni atrofidan boshlanadi. Balandligi 3850 metrgacha bo'lgan mazkur hududda ko'plab muzliklar joylashgan va ular ayni suvga talab katta bo'lgan iyul, avgust oylarida to'lib oqadi.

Gidrogeologik jihatdan yer osti suvlari oqimining yaxshiligi bu yerda erigan tuzlarning (xloridli, sulfatli, gidrokarbonatli) quyiga ketishini ta'minlaydi (Pankov, 1957). Eng yuqorida jigarrang tog' tuproqlari, 800-

1400 metr balandlikda to'q tusli bo'z, 400-500 metrdan 600-800 metrgacha tipik bo'z, och tusli bo'z tuproqlar tarqalgan.

Geoekologik jihatidan butun vodiydagi muvozanatni saqlab turuvchi, suv resurslari bilan ta'minlovchi o'ziga xos qo'riqxon funksiyasini bajaruvchi mintaqadir. Shag'alli mexanik tarkib ushbu tuproqlarda suvlarning yer ostiga shimilishiga imkoniyat yaratadi, botqoqlashuv va sho'rlanishga yo'l qo'ymaydi (Maqsudov, 1990).

Mazkur mintaqada tabiiy-agrar imkoniyat ko'rsatkichlarini nisbatan pastlashiga geomorfologik va agroiklim sharoitlari sabab bo'ladi. So'x, Farg'ona tumanlarida agroiklim ko'rsatkichlari, Quva, O'zbekiston, Farg'ona tumanlarida geomorfologik sharoitlar umumiy TAI balining pastlashiga sabab bo'ladi. Tog'-oldi adirlik okrugi bilan tutash bo'lishi ham bu mintaqaning tashqi antropogen ta'sirlarga chidamlilik darajasining pastlashiga sabab bo'lgan.

Iqtisodiy jihatdan nisbatan sust rivojlangan, kelajakda rekreatsiya va turizmni rivojlantirish uchun beqiyos imkoniyatlarga ega bo'lgan mintaqadir.

Landshaft ko'rsatkichlari bo'yicha ajratilgan balandlik mintaqalari va landshaft turlari geoekologik-xo'jalik holatni baholash maqsadida o'tkazilayotgan tadqiqotlarning dastlabki bosqichi uchun asos bo'ladi. Chunki ushbu ko'rsatkichlar hududning tashqi antropogen ta'sirlarga chidamlilik darajasini belgilab beradi. Tashqi antropogen ta'sir ko'rsatkichlari miqdorini, ularning dinamikasini o'rganish, statistik ma'lumotlardan foydalanish uchun balandlik mintaqalariga mos keluvchi, hududning katta qismi muayyan mintaqada joylashgan qishloq tumanlari ajratib olinadi.

XULOSALAR

Hududning landshaft turlari va landshaft ko'rsatkichlari bo'yicha ajratilgan balandlik mintaqalari

geografik-ekologik, ekologik-xo'jalik holatni baholash hamda tabiatdan foydalanishni ilmiy asosda tashkil etish maqsadida o'tkazilayotgan tadqiqotlar uchun asos bo'lib xizmat qiladi. Sababki, ushbu ko'rsatkichlar hududning tashqi antropogen ta'sirlarga chidamlilik darajasini belgilab beruvchi asosiy ko'rsatkichlar hisoblanadi. Hududning balandlik mintaqalariga mos keluvchi, katta qismi muayyan mintaqada joylashgan qishloq tumanlarini ajratib olish hududni tashqi antropogen ta'sir ko'rsatkichlari miqdorini o'rganishda kerakli statistik ma'lumotlardan foydalanish uchun maqsadga muvofiqdir.

Hududdan xo'jalikda foydalanish tizimini landshaft talablari asosida takomillashtirish, hududdagi mavjud geoekologik-xo'jalik holatni baholash, yuzaga kelishi mumkin bo'lgan muammolarni aniqlash va bartaraf etish bugungi kun talabidir.

References:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017- yil 7-fevraldagi O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risidagi PF-4947-sonli Farmoni. O'zbekiston Respublikasi qonun xujjatlari to'plami. 2017-y.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Yerlar degradatsiyasiga qarshi kurashishning samarali tizimini yaratish chora-tadbirlari to'g'risida" qarori. 10.06.2022-yil.
3. Ахмадалиев Ю.И. Ер ресурсларидан қишлоқ хўжалигида фойдаланишнинг ҳудудий ташкил этилишини такомиллаштириш (Фарғона водийси мисолида): География фанлари доктори илмий даражасини олиш учун ёзилган диссертация. Т.: 2007. – 334 б.
4. Алибеков Л.Н. Новые подходы к сопряженному изучению горных и равнинных ландшафтов (на примере Средней Азии). // География и природные ресурсы. - Новосибирск, 1992. - №3. - С. 29-37.
5. Джумаев Т. Устойчивое развитие горной зоны Узбекистана (социально-экономические аспекты): Автореф. дис. ... док. геогр. наук. – Т.: УзНУ. 2004. - 50 с.

6. Михайлов Ю.П. К истории упадка Российской деревни // География и природные ресурсы. Новосибирск, 2007. № 2. – С. 35-42. (<http://www.izdatgeo.ru>).
7. Muminov Doniyor Gulomovich. Improvement of territorial organization of the use of nature. International Journal of Research.e-ISSN: 2348-6848. p-ISSN: 2348-795X. Volume 06 Issue 04. April 2019.
8. Doniyor G'ulomovich Mo'minov. Geoekologik muammolarni bartaraf etishda agrodemografik bosimni hisobga olish. Academic research in educational sciences. volume 2 | ISSUE 3 | 2021 ISSN: 2181-1385 Scientific Journal Impact Factor (SJIF) 2021: 5.723.
9. Kuzibayeva Ozodxon Mahmudovna, Muminov Doniyor Gulomovich. Some issues of socio-economic geographical study of rural areas. TJG - Tematics journal of Geography. Vol-5-Issue-1-2021. ISSN – 2277-2995. <http://thematics-journals.in> UIF 2020= 6.722 IFS 2020 = 7.652.
10. Мўминов Д.Ф. Улучшение геоэколого-хозяйственного состояния сельской местности путём оптимизации агродемографического давления. “Ilm sarchashmalari”. Urganch davlat universitetining ilmiy-nazariy, metodik jurnali. 2022-4.
11. Mo'minov Doniyor G'ulomovich. Geoecological mapping of land resources. Web of scientist: international scientific research journal. ISSN: 2776-0979, Volume 3, Issue 3, March, 2022. Impact Factor-7,565.
12. Mo'minov Doniyor G'ulomovich. Farg'ona viloyati ekoturistik imkoniyatlarini baholashning bazi jihatlari. FarDU. ILMIY XABARLAR – НАУЧНЫЙ ВЕСТНИК. ФЕРГУ. 2024. 1-son.
13. Mo'minov Doniyor G'ulomovich. Tabiiy landshaftlardan iqtisodiy – ijtimoiy geografik foydalanishning bazi masalalari. ILMIY XABARLAR – НАУЧНЫЙ ВЕСТНИК. ФЕРГУ. 2024. 1-son.
14. Odiljon Tobirov, Doniyor Muminov va b. IDENTIFICATION OF MUDFLOW-PRONE AREAS IN THE SHAKHIMARDAN TOURIST AND RECREATION ZONE USING MULTI-CRITERIA ANALYSYS AND GIS. GEOGRAFICHY CASOFIS / GEOGRAPHICAL JOURNAL. 76. [2024] 3. 01-02. DOI: <https://doi.org/10.31577/geogrcas.2024.76.3.00>.